

NATUR OG RELIGION I DET INDRE OG YDRE

Kristoffer Garne

FØNIX

Tidsskriftet Fønix, Årgang 2019, s. 257–259

Et frugtbart forhold. Anmeldelse af Kristoffer Garnes bog Natur og religion i det indre og ydre, Fønix 2019

Kasper Støvring, ph.d. i litteraturvidenskab

*Dette værk er licenseret under en Creative Commons Kreditering-
IkkeKommerciel-IngenBearbejdelse 2.5 Danmark Licens.*

Tidsskriftet Fønix
www.foenix1976.dk
ISSN 2446-175X

Et frugtbart forhold

Anmeldelse af Kristoffer Garne bog *Natur og religion i det indre og ydre*, Fønix 2019

Det er gammel kristentro at anskue tilværelsen dualistisk som opdelt mellem en himmelsk og en jordisk verden og anse den sidste som af lavere rang, ja, mere end det – som Fandens tumleplads. Jorden skal derfor tæskes og udnyttes til rent menneskelige formål, om de end er nok så lave, nok så, man havde nær sagt: dæmoniske. Det er en forestilling, der desværre lever videre i vores tid, både i videnskaben – hvor den har ført til rovdrift på vigtige ressourcer – og i teologien, selv om mange andre traditioner i kristendommen modsiger den, også i nyere tid. Tænk på danske teologer som Ole Jensen og K.E. Løgstrup.

Præsten Kristoffer Garne omtaler i sin nye bog *Natur og religion i det indre og ydre* ikke de to teologer, men gør ellers en stor indsats for at rehabilitere et positivt natursyn – et syn på menneskets indre natur og den omgivende, ydre natur – der er forbundet med kristendommen. Det er også oplagt, når nu der er så meget godt stof at trække på.

Ikke for ingenting spiller Grundtvig den dominerende rolle hos Garne. Grundtvig var selv en eminent digter, der ofte brugte organiske naturbilleder for at skildre ikke blot menneskelivets vækst – som Garne er inde på – men også menneskelivets forfald, som jeg vil tilføje i denne efterårstid, hvor skoven snart falmer trindt om land.

Naturbillederne tjener hos Grundtvig og andre af vores store salmedigtere dog først og fremmest til at vise os, at vi lever i den skabte verden. Verden er rig, skøn og mangfoldig – ’mit land’, siger Herren som bekendt, ’er himmel og jord, hvor kærlighed bor’. Det var ikke en af Grundtvigs mindre fortjenester at knytte kirkeåret sammen med årstidernes cyklus og poetisk potenseret bringe dem ind i selve gudstjenesten.

I et interessant kapitel i bogen, der mestendels består af omskrevne foredrag – stilen er på en gang levende og enkelt formidlende – gennemgår Garne forholdet mellem poesi og naturreligion hos bl.a. Thøger Larsen. Her fejres vitalismen, den livsfilosofiske ide om menneskets mytiske og rituelle indlejring i naturlige, strømmende kredsløb, der styrker livsfølelsen. Sådan som man ser det i dyrkelsen af årstidernes cyklus. Her får natursynet en nærmest religiøs andagtsbetydning: At mærke naturens kræfter og nye vækster er en potent oplevelse af selve den guddommelige livskraft! Man fornemmer, at vi her er et godt stykke fra almindelig kristendom, måske fra kristendom i det hele taget.

Men det tjener Garne til ære, at han ikke afstår fra at se positive betydninger i en så rig poesi, selv om dens tilknytning til kristendommen måske er mere end tvivlsom (det samme gælder for et afsnit om vores største hjemlige naturlyriker Johannes V. Jensen).

Noget af det bedste og vigtigste i Garnes lille, men fine bog er det tiltrængte korrektiv til det nedvurderende natursyn, man finder hos mange teologer. Hvad de overser – og som Garne kaster nyt lys over – er ikke blot, at vi kristne må åbne os for naturen, fordi vi nu en gang lever på Guds skabte jord, og at naturen er kilde til livsvigtige billeder på det åndelige liv

– det er også det forhold, at vi, hvis vi vil bedrive kristen mission, bliver nødt til at tale om det elementære, om den natur, mennesker i almindelighed er stedt i. Som Garne indledningsvis konstaterer: Der har hos folk altid eksisteret et nyhedensk natursyn sammen med lutherske salmer. Det var jo netop en af årsagerne til Grundtvigs store betydning: Han talte til noget, folk allerede havde vished om. På tilsvarende vis var det jo de gamle solmyter, der beredte en frugtbar grobund for dyrkelsen af den opstandne Kristus som Gud, hvilket Garne også rigtigt påpeger.

Natur og religion i det indre og ydre er en bog, der både rummer litteratur, teologi og psykologi (især Jung spiller en stor rolle hos Garne). Mest frugtbart, for nu igen at bruge en naturmetafor, er Garnes syn på en mulig, ja, revitalisering af natursynet i kristendommen. At en sådan både er mulig og nødvendig, er der flere grunde til: Religion er ikke et særskilt specialområde af tilværelsen, men berører tværtimod noget grundmenneskeligt, akkurat som naturen. For det andet, skriver Garne, ”har vi pga. den økologiske krise fået øjnene op for vores dybe indfældethed i naturen. Derfor har vi brug for årtidssange – også i kirken – og brug for at omgås vores naturlige omgivelser med agtelse og hensyntagen, med religion.”

Det lyder næsten som en prædiken, i hvert fald er det bogens glade budskab. Lad os håbe, at denne bogudgivelse i Tidsskriftet Fønix’ Palmeserie vil markere en vending i retning af flere udgivelser om det frugtbare forhold mellem natur og kristendom.